Lietas Nr. A420823210
Lietas arhīva Nr. AA43-0157-14/14

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā

2014.gada 21.februārī

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:

tiesas sēdes priekšsēdētāja L.Vīnkalna,

tiesneses Dz.Amerika un I.Meldere,

piedaloties pieteicējas SIA „Passion & Fashion" pārstāvei /pers. E/, atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Patērētāju tiesību aizsardzības centra pārstāvei /pers. F/ un trešajai personai /pers. G/,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz SIA „Passion & Fashion" pieteikumu par Patērētāju tiesību aizsardzības centra 2010.gada 12.novembra lēmuma Nr.190-pt atcelšanu, sakarā ar SIA „Passion & Fashion" apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2012.gada 5.aprīļa spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Patērētāju tiesību aizsardzības centra (turpmāk – PTAC vai atbildētājs) 2010.gada 12.novembra lēmumu Nr.190-pt (turpmāk – Lēmums) SIA „Passion & Fashion" (turpmāk – pieteicēja) uzdots atcelt līgumu par baltā zelta sakausējuma gredzena ar dimantiem (turpmāk – Prece vai gredzens) pirkumu un /pers. G/ atmaksāt par Preci samaksāto naudas summu Ls 547,02 apmērā, un segt tiešos Preces ekspertīzes izdevumus Ls 24,20 apmērā. Lēmums pamatots šādi.

[1.1] 2010.gada 18.maijā /pers. G/ atkārtoti vērsās pie pieteicējas ar prasību atdot naudu sakarā ar iegādātu līguma noteikumiem neatbilstošu Preci, jo Precei atkārtoti parādījās neatbilstības. Pieteicēja nepiekrita veikt Preces maiņu, savukārt /pers. G/ nepiekrita pieteicējas piedāvājumam veikt Preces atkārtotu remontu. /pers. G/ izvēlējās patstāvīgi pieteikt Preces ekspertīzi, kas veikta saskaņā ar Ministru kabineta 2006.gada 1.augusta noteikumos Nr.631 „Kārtība, kādā piesakāms un izskatāms patērētāja prasījums par līguma noteikumiem neatbilstošu preci vai pakalpojumu" (turpmāk – Noteikumi Nr.631) noteikto kārtību. Ekspertīzē secināts, ka gredzena bojājuma cēlonis ir nekvalitatīvs rotakmeņa stiprinājums, konstatētais bojājums ir būtisks un liedz turpmāku gredzena ekspluatāciju, gredzena bojājums ir ražotāja (pārdevēja) atbildība. Ekspertīzes atzinumā izdarīts slēdziens, uzskatot /pers. G/ prasījumu par pamatotu, jo Precei konstatēta līguma noteikumu neatbilstība.

[1.2] Pieteicēja nav ievērojusi Noteikumu Nr.631 42.punktā noteikto kārtību, t.i., septiņu darbdienu laikā pēc ekspertīzes atzinuma saņemšanas nav izpildījusi /pers. G/ prasību atcelt līgumu un atmaksāt par Preci samaksāto naudas summu un segt tiešos ekspertīzes izdevumus.

[2] 2010.gada 8.decembrī Administratīvajā rajona tiesā saņemts pieteicējas pieteikums par Lēmuma atcelšanu. Pieteikums pamatots šādi.

[2.1] 2010.gada 27.janvārī /pers. G/ pieteicējas veikalā nopirka Preci, bet jau tā paša gada 27.martā iesniedza prasības pieteikumu, jo Prece bija salūzusi divās daļās. No gredzena vizuālas apskates uzreiz varēja secināt, ka tas nēsāts ikdienā, kas dod pamatu uzskatīt, ka nav ievēroti Preces lietošanas noteikumi.

2010.gada aprīļa sākumā pieteicēja Preci nodeva sertificētam juvelierim ar lielu darba stāžu un profesionalitāti. Juvelieris sniedza atbildi, ka Prece salūzusi mehāniskas iedarbības rezultātā. Juvelieris Preci salaboja, vienlaicīgi pārbaudot preces vispārējo stāvokli, to atzīdams par labu.

[2.2] 2010.gada 17.aprīlī, saņemot Preci, /pers. G/ parakstījās, ka nekādu pretenziju pret Preces stāvokli viņam nav. Tomēr 2010.gada 18.maijā /pers. G/ atkal uzrādīja pieteicējai Preci, kurai bija izkritis mazākais briljants. Atkal vizuāli varēja redzēt, ka Prece tiek regulāri nepareizi lietota, jo uz tās bija redzami skrāpējumi.

/pers. G/ atkal piedāvāts veikt izstrādājuma remontu uz pieteicējas rēķina, bet viņš kategoriski pastāvēja uz naudas atdošanu. Tā kā /pers. G/ izteica vēlēšanos pats pirkt briljantu, tad 2010.gada 20.maijā viņš Preci saņēma pieteicējas ofisā, par to parakstoties.

[2.3] 2010.gada 29.jūnijā /pers. G/ informēja pieteicēju, ka viņš patstāvīgi pieteiks Preces ekspertīzi.

Pieteicēja nezina, kādu informāciju /pers. G/ sniedza ekspertam, nododot Preci ekspertīzei VSIA „Latvijas proves birojs". Pieteicēja pieļauj, ka nav atklāts fakts par gredzenam jau veikto remontu un eksperts maldināts par lietas faktiskajiem apstākļiem. Eksperta atzinums sastādīts tikai 2010.gada 3.augustā, un pieteicēja nezina, kādas darbības /pers. G/ veica ar Preci no 29.jūnija, kad paziņoja par gredzena nodošanu ekspertīzei.

[2.4] 2010.gada 5.augustā /pers. G/ atkal iesniedza pieteicējai prasījuma pieteikumu un VSIA „Latvijas proves birojs" ekspertīzes atzinumu ar izstrādājumu pieņemšanas un nodošanas kvītīm.

Pieteicēja konsultējās ar sertificētu juvelieri, kurš laboja Preci pirmajā ekspertīzes reizē, un saņēma viennozīmīgu atbildi, ka ekspertīzē minētais – ka kustas visi seši briljanti – iepriekš nav bijis, jo pēc remonta veikšanas juvelieris gredzenu bija tīrījis ultraskaņas vannā, un, ja akmeņi kustētos, tad tie būtu izkrituši jau pie gredzena tīrīšanas.

Šādos apstākļos pieteicēja uzskata, ka /pers. G/ ir noklusējis vai maldinājis VSIA „Latvijas proves birojs" ekspertu, tādēļ ekspertīzes atzinuma Nr.2-2-140/2010 pamatotība, proti, ka ekspertīzei nodotās preces bojājums ir ražotāja (pārdevēja) atbildība, ir apšaubāma.

[2.5] Šādos apstākļos, pamatojoties uz Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 13.pantu, pārdevējam ir tiesības ekspertīzē pierādīt, ka Preces neatbilstība neeksistēja tās iegādes dienā.

Pieteicējas ieskatā ir nepieciešama atkārtota un neatkarīga ekspertīze, jo lietā nozīmīgi fakti tiek tulkoti divējādi – no pieteicējas un no atbildētāja un /pers. G/ puses. Atkārtotajā ekspertīzē varētu piedalīties sertificēts juvelieris un trasologs, kā arī Neatkarīgās ekspertu asociācijas pārstāvis. Atkārtotai ekspertīzei būtu uzdodams jautājums, kāds ir Preces bojājuma cēlonis un kura ir vainīgā persona pie Preces bojājuma.

[3] Paskaidrojumos Administratīvajai rajona tiesai atbildētājs norāda, ka pieteikumu neatzīst, pamatojoties uz Lēmumā minētajiem un šādiem apsvērumiem.

[3.1] Precei ekspertīze pieteikta un veikta saskaņā ar Noteikumos Nr.631 noteikto kārtību. Izvērtējot lietas materiālus, izdarot secinājumus un uzliekot pieteicējai tiesisku pienākumu, atbildētājs rīkojās atbilstoši normatīvajos aktos piešķirtajām pilnvarām. Saskaņā ar Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 25.panta trešo daļu PTAC darbības mērķis ir efektīvas patērētāju tiesību un interešu aizsardzības nodrošināšana. Saskaņā ar minētā panta ceturtās daļas 4.punktu PTAC funkcijās ietilpst par patērētāju tiesību pārkāpumiem saņemto patērētāju iesniegumu izskatīšana, patērētāju likumīgo prasību izpildes pieprasīšana. Līdz ar to, konstatējot patērētāju tiesību pārkāpumu, atbildētāja pienākums ir prasīt šā pārkāpuma novēršanu, izdodot administratīvo aktu.

[3.2] Eksperta atzinuma daļā „Iesniegtie dokumenti" izdarīta atzīme par tā rīcībā esošo informāciju par gredzenam iepriekš veikto remontu, tāpēc atbildētājs nepiekrīt pieteicējas norādītajam, ka eksperts nav zinājis par Precei veikto remontu un ka tāpēc eksperta atzinums ir nepamatots.

Nav pamatota arī pieteicējas norāde par /pers. G/ regulāru un nepareizu Preces ekspluatāciju, jo eksperts nav konstatējis gredzenam ne iespiedumus, ne skrāpējumus, kā to norāda pieteicēja.

[3.3] Pieteicēja sākotnēji, t.i., tad, kad /pers. G/ vērsās pie pieteicējas pirmajos divos mēnešos no Preces iegādes dienas par preces neatbilstību līguma noteikumiem, neizmantoja tiesības normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā organizētā ekspertīzē pierādīt pretējo, kā to noteic Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 13.panta trešā daļa, bet gan ļāva pieteicējas juvelierim veikt Precei remontu, par to nepieprasot samaksu. Juveliera skaidrojumam, kas sniegts pieteicējai, ir tikai konsultatīvs raksturs un to nevar uzskatīt par juridiski saistošu, kā tādu, ko Noteikumu Nr.631 noteiktajā kārtībā veicis viens no PTAC datu bāzē norādītajiem ieteicamajiem ekspertīzes veicējiem.

[3.4] Savukārt, ja starp patērētāju un pārdevēju pastāv strīds par preces atbilstību līguma noteikumiem, tad Noteikumu Nr.631 noteiktajā kārtībā veiktā ekspertīze kalpo kā tiesisks instruments strīda izšķiršanai starp patērētāju un pārdevēju par preces atbilstību līguma noteikumiem. Minēto noteikumu 40.punkts noteic, ka PTAC ekspertīzes veicēju datu bāzē reģistrētie ekspertīzes veicēji ir neatkarīgi, un PTAC nav tiesību izvērtēt speciālista objektivitāti un izdarīto secinājumu patiesumu.

[4] Ar Administratīvās rajona tiesas 2012.gada 5.aprīļa spriedumu pieteikums noraidīts. Spriedums pamatots šādi.

[4.1] Lietā nav strīda par lietas faktiskajiem apstākļiem. Tā kā atbildētājs, pieņemot pieteicējai nelabvēlīgu Lēmumu, ir pamatā balstījies uz lietā veiktās ekspertīzes secinājumiem, secināms, ka lietā faktiski ir strīds par šo secinājumu pamatotību. Tiesa nav piekritusi pieteicējas argumentiem.

[4.2] Noteikumu Nr.631 39.punkts noteic, ka preces vai pakalpojuma ekspertīzi ir tiesīgs veikt šo noteikumu 48.punktā minētās iestādes datu bāzē iekļauts ekspertīzes veicējs.

Lietā nav strīda par to, ka ekspertīzes veicējs – VSIA „Latvijas proves birojs" – ir iekļauts ekspertīzes veicēju datu bāzē saskaņā ar Noteikumu Nr.631 49.punktu, tātad, bija tiesīgs veikt Preces ekspertīzi.

Noteikumu Nr.631 50.punkts noteic, lai reģistrētos datu bāzē, ekspertīzes veicējs PTAC vai citā iestādē, kuras kompetencē saskaņā

ar normatīvajiem aktiem ir tirgus uzraudzība attiecīgajā jomā, iesniedz: 1) akreditāciju apliecinošus dokumentus (ja tādi ir); 2) apliecinājumu, ka ekspertīzes veicējs var nodrošināt konkrētu ekspertīžu veikšanu; 3) apliecinājumu par ekspertīzes veicēja izglītību un pieredzi konkrētajā jomā; 4) informāciju par pieejamo tehnisko nodrošinājumu ekspertīžu veikšanai.

No tā izriet, ka ekspertīzes veicēja iekļaušana datu bāzē nodrošina publisku ticamību ekspertīzes veicēja kompetencei attiecīgajā jomā.

[4.3] Noteikumu Nr.631 40.punkts noteic, ka ekspertīzes veicējs ir neatkarīgs ekspertīzes veikšanā un atzinuma sagatavošanā. Par eksperta atzinuma patiesumu un objektivitāti ir atbildīgs ekspertīzes veicējs.

Ekspertīzes veicēja neatkarība nozīmē to, ka ekspertīzes secinājumus nevar ietekmēt tas, kurš ir pasūtījis ekspertīzes veikšanu. Ekspertīzes pasūtīšanas iemesls vienmēr būs patērētāja un pārdevēja (ražotāja, pakalpojumu sniedzēja) domstarpības par preces atbilstību līguma nosacījumiem vai kvalitātei, tādēļ apstāklis, ka ekspertīzes veikšanu pasūtīja /pers. G/ (patērētājs), iespējams, arī izsakot ekspertīzes veicējam savu viedokli par gredzena bojājuma iemesliem, nekādā ziņā nenorāda uz ekspertīzes secinājumu nepamatotību, jo eksperta atzinums visupirms balstās uz ekspertīzei iesniegtā objekta, konkrētajā gadījumā – Preces – rūpīgu izpēti, izmantojot attiecīgu metodiku.

[4.4] Pretēji pieteicējas norādītajam, ka gredzenam bijuši vizuāli redzami bojājumi, ekspertīzes atzinumā konstatēts, ka sākotnējā apskatē juvelierizstrādājuma deformācijas (iespiedumi, skrāpējumi u.tml.) nav vērojami.

Tiesa apšaubījusi, ka ekspertīzes veicējs būtu varējis gredzena bojājumus nepamanīt, turklāt no ekspertīzes atzinuma redzams, ka ekspertīzes veikšanā objekta izpētei tika pielietoti mikroskopi.

[4.5] Tiesa noraidījusi kā nepamatotu pieteicējas izteikto viedokli, ka /pers. G/, nododot Preci ekspertīzes veicējam, būtu noklusējis iepriekš veiktā remonta faktu un būtu maldinājis ekspertīzes veicēju par „lietas faktiskajiem apstākļiem."

Kā jau to bija norādījis atbildētājs, no ekspertīzes atzinuma redzams, ka /pers. G/, piesakot ekspertīzes veikšanu, bija sniedzis informāciju par veiktajiem remontiem (ekspertīzes atzinumā tas ir norādīts ar atzīmi „X" sadaļā „Iesniegtie dokumenti"). Turklāt tiesas ieskatā Precei konstatētais iepriekšējais defekts, kad gredzens pārlūza uz pusēm un ko salaboja pieteicējas algots juvelieris, nav tieši saistīts ar ekspertīzē konstatēto bojājumu – nekvalitatīvu rotakmeņu stiprinājumu, kura dēļ izkrita un pazuda viens no dimantiem. Tiesas ieskatā abi šie bojājumi nevis izriet viens no otra, bet ir tiešā sakarībā ar Preces slikto kvalitāti, kas pieļauta tās ražošanas procesā.

Norādot, ka /pers. G/ maldinājis ekspertīzes veicēju par „lietas faktiskajiem apstākļiem", tiesa secinājusi, ka pieteicēja acīmredzot ar to domājusi savu pieļāvumu, ka Prece ir ekspluatēta pretēji tās lietošanas noteikumiem. Tiesa norādījusi, ka rotaslietas – gredzena – lietošanas jēga jau pati par sevi ir tā nēsāšana uz pirksta ikdienā vai svētku reizēs. Pieteicēja nav pamatojusi šo pieļāvumu un nav norādījusi uz kādiem faktiem, ka /pers. G/ iegādātā Prece tiešām būtu ekspluatēta acīmredzami nesaprātīgi, pakļaujot to bojājuma riskam. Tiesai nav nekāda pamata uzskatīt, ka /pers. G/ iegādātais gredzens būtu valkāts nesaprātīgi, pakļaujot to bojājuma riskam, vai apšaubīt /pers. G/ godaprātu, tīši sabojājot gredzenu un pēc tam prasot pieteicējai atgriezt naudu par tā iegādi.

[4.6] Ekspertīzes atzinums ietver visu informāciju, ko paredz Noteikumu Nr.631 41.punkts. Uz ekspertam uzdoto jautājumu – noskaidrot gredzena bojājuma iemeslu – atzinumā ir sniegta pamatota un viennozīmīga atbilde – gredzena bojājuma cēlonis ir nekvalitatīvs rotakmeņu stiprinājums.

[4.7] Pieteicēja arī izteikusi viedokli par nepieciešamību nozīmēt atkārtotu ekspertīzi. Tiesa norādījusi, ka, pirmkārt, kā to pareizi bija konstatējis atbildētājs, pieteicējai pašai bija tiesības pieteikt ekspertīzi, lai objektīvi noskaidrotu Preces bojājuma iemeslu. Tādējādi konkrētajā brīdī neveikt ekspertīzi Preces atbilstības līguma nosacījumiem (kvalitātes) pārbaudei bija pašas pieteicējas izvēle.

Noteikumos Nr.631 īpaši nav paredzēta atkārtotas ekspertīzes veikšanas kārtība. Tiesas ieskatā tas gan neaizliedz veikt atkārtotu ekspertīzi arī patērētāju tiesību aizsardzības jomā, pēc analoģijas piemērojot Tiesu ekspertu likuma 12.panta otrās daļas normas, atbilstoši kurām atkārtotu ekspertīzi veic, izpētot tos pašus objektus, kas pētīti, un atbildot uz tiem pašiem jautājumiem, kas uzdoti sākotnējā ekspertīzē, pieprasot sākotnējo atzinumu un savā atzinumā norādot atšķirības un to cēloņus, ja atkārtotas ekspertīzes rezultāti ir atšķirīgi. Tomēr atkārtotas ekspertīzes noteikšanai visupirms ir jābūt svarīgam iemeslam. Kā norādīts juridiskajā literatūrā, atkārtota skaitās ekspertīze, kuru nosaka otro, trešo utt. reizi gadījumā, ja eksperta atzinums nav pamatots vai arī rodas šaubas par tā pareizību (*sk. Konovālovs J. „Speciālistu iesaiste izmeklēšanā. Ekspertīžu nozīmēšana un realizācija", Latvijas Policijas akadēmija, Rīga, 1993., 9.lpp.*).

Tātad atkārtotu ekspertīzi var noteikt, ja ekspertīzes atzinums nav pamatots vai ir radušās šaubas par tā pareizību. Tiesa nav saskatījusi iemeslu atkārtotas ekspertīzes noteikšanai. Tiesa jau norādījusi, ka uzskata ekspertīzes atzinumu konkrētajā lietā par pamatotu. Arī šaubām par tā pareizību tiesas ieskatā jābūt pamatotām, tās nevar balstīties tikai uz tās personas, kurai ekspertīzes atzinums nav labvēlīgs, subjektīvo vērtējumu. Konkrētajā gadījumā tiesa nav uzskatījusi pieteicējas izteiktās šaubas par ekspertīzes atzinumu par pamatotām, jo tās balstītas nevis uz objektīviem faktiem un no tiem izrietošiem racionāliem apsvērumiem, bet uz pieteicējas subjektīvo pieļāvumu, ka /pers. G/ ir lietojis Preci nevīžīgi, pakļaujot to bojājuma riskam.

[4.8] Noteikumu Nr.631 47.punkts noteic, ja (..) pārdevējs atsakās (..) izpildīt patērētāja prasību, kuras pamatotību atzinusi ekspertīze, (..) patērētājs var iesniegt sūdzību šo noteikumu 48.punktā minētajā iestādē.

Minēto noteikumu 48.4.punkts paredz PTAC tiesības, ja nepieciešams, dot saistošus norādījumus pārdevējam attiecībā uz patērētāja prasības izpildi.

[4.9] Šādos apstākļos tiesa secinājusi, ka Lēmums, ar kuru uzdots pieteicējai atcelt līgumu par Preces pirkumu un atmaksāt /pers. G/ par Preci samaksāto naudas summu, un segt tiešos Preces ekspertīzes izdevumus, ir pamatots un tiesisks, bet pieteicējas pieteikums noraidāms.

[5] Par Administratīvās rajona tiesas 2012.gada 5.aprīļa spriedumu pieteicēja iesniedza apelācijas sūdzību, pamatojoties uz jau pieteikumā minētajiem apsvērumiem. Papildus norādīts, ka spriedumā pareizi atzīts, ka PTAC nav tiesību vērtēt speciālista objektivitāti un izdarīto secinājumu atbilstību. Atkārtota ekspertīze novērstu šaubas par vienas vai otras ekspertīzes objektivitāti un izdarīto secinājumu patiesumu.

Pieteicēja tiesas pavēsti uz tiesas sēdi 2012.gada 13.martā nav saņēmusi, tāpēc pieteicējas neierašanos uz tiesas sēdi 2013.gada 21.martā nevar uzskatīt par atkārtotu neierašanos. Tiesa ignorējusi pieteicējas lūgumu atlikt lietas izskatīšanu, kaut gan pieteicēja tiesas pavēti uz tiesas sēdi 2012.gada 21.martā saņēma tikai piecas dienas iepriekš un nebija iespējams ne paredzēt, ne novērst pieteicējas pārstāvja prombūtni vai slimību. Lai gan pieteicēja norādījusi pasta adresi, tomēr tiesa korespondenci turpinājusi sūtīt uz juridisko adresi.

[6] Paskaidrojumos Administratīvajai apgabaltiesai atbildētājs norāda, ka apelācijas sūdzība ir nepamatota un noraidāma. Uzskata, ka ekspertīzes atzinumā sniegta konkrēta atbilde, t.i., noteikts Preces konstatētās neatbilstības līguma noteikumiem rašanās cēlonis – nekvalitatīvs rotakmeņu (briljantu) stiprinājums. Veikt atkārtotu Preces ekspertīzi nav nepieciešams, jo Precei veiktā ekspertīze notikusi Noteikumu noteiktajā kārtībā, ir konstatēts Preces neatbilstības līguma noteikumiem rašanās cēlonis, un ekspertam ir bijusi zināma informācija gan par Preces lietošanu, gan veikto remontu.

Tiesa ir izvērtējusi visus lietas apstākļus un pierādījumus, pareizi interpretējusi un piemērojusi materiālās un procesuālās tiesību normas, kā arī nav pārkāpusi savas kompetences robežas. Atbildētājs pilnībā pievienojas spriedumā paustajai argumentācijai par lietā esošo strīdu.

[7] Tiesas sēdē pieteicējas pārstāve apelācijas sūdzību un pieteikumu uzturēja uz tajā minētajiem motīviem. Atbildētāja pārstāve apelācijas sūdzību un pieteikumu neatzina uz Lēmumā minētajiem motīviem. Trešā persona pauda viedokli, ka apelācijas sūdzība un pieteikums nav pamatots.

Tiesas sēdē tika nopratināts liecinieks /pers. K/.

Motīvu daļa

[8] Noklausījusies procesa dalībnieku paskaidrojumus, noklausījusies liecinieka liecību, pārbaudījusi lietas materiālus un novērtējusi lietā esošos pierādījumus, apgabaltiesa atzīst, ka apelācijas sūdzība nav pamatota un pieteikums ir noraidāms.

[9] Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pirmās instances tiesa ir pareizi konstatējusi lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus un pirmās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, līdz ar to Administratīvā apgabaltiesa saskaņā ar Administratīvā procesa likuma (turpmāk – APL) 307.panta ceturto daļu pievienojas pirmās instances tiesas lietas apstākļu konstatējumam un sprieduma motivācijai, to neatkārtojot, ciktāl apgabaltiesa tālāk nenorādīs dažus atšķirīgus apsvērumus par atkārtotu ekspertīzi.

[10] Noteikumos Nr.631 ir paredzēta noteikta kārtība, kādā piesakāms un izskatāms patērētāja prasījums par līguma noteikumiem neatbilstošu preci un organizējama preces ekspertīze. Ekspertīzes atzinums ir līdzeklis, ar kuru tiek pierādīta vienas vai otras strīdā iesaistītās puses – patērētāja vai pārdevēja – viedokļa pamatotība. Atkarībā no tā, kuras puses viedokļa pamatotību eksperta atzinums apliecina, otrai pusei ir pienākums atmaksāt tiešos ekspertīzes izdevumus, kā arī pārdevējam patērētāja izvirzītā prasījuma pamatotības gadījumā ir pienākums izpildīt patērētāja prasību. Atbilstoši Noteikumu Nr.631 47.punktam, ja pārdevējs atsakās izpildīt patērētāja prasību, kuras pamatotību atzinusi ekspertīze, patērētājs var iesniegt sūdzību PTAC, kura kompetencē tirgus uzraudzības jomā ir izskatīt patērētāju iesniegumus uz sūdzības par šo noteikumu pārkāpumiem (48.2.apakšpunkts), ja nepieciešams, dot saistošus norādījumus ražotājam, pārdevējam vai pakalpojumu sniedzējam attiecībā uz patērētāja prasības izpildi (48.4.apakšpunkts).

[11] Lai novērstu jebkuras šaubas par eksperta atzinuma atbilstību Noteikumu Nr.631 41.punkta prasībām un atzinuma saturu, apgabaltiesas sēdē tika uzklausīts eksperts /pers. K/. Viņš vēlreiz apstiprināja atzinumā norādīto ziņu pareizību un papildus eksperta atzinumā norādītajam sniedza ziņas par faktiem, ka ekspertīze veikta, pamatojoties uz trešās personas /pers. G/ rakstveida iesniegumu, kurā tika norādīti bojājumi – lūzums un mazākā briljanta izkrišana, taču ekspertīzes veicējs secināja, ka apstākļi un jautājumi ekspertam nav precīzi formulēti, līdz ar to pēc tam tikušas veiktas pārrunas ar /pers. G/ par apstākļu precizēšanu, un ekspertīzes veicējam ir bijis paziņots, ka problēmas ar gredzenu bijušas jau iepriekš, tikusi precizēta vieta, kurā gredzens pirms tam bija pārlūzis; ekspertīzē noskaidrots, ka gredzenam no iestrādātajiem 12 briljantiem tobrīd viens bija izkritis, bet seši kustējās; cēlonis briljanta izkrišanai ir nekvalitatīvs rotakmeņu stiprinājums – gredzena krapītes nav stingri izveidotas, un briljanti tajās kustās vājās

fiksācijas krapītē dēļ, kā rezultātā arī tie var izkrist. Liecinieks, atbildot uz uzdotajiem jautājumiem, atbildēja, ka briljants, kurš bija iespiests krapītē, ir izkritis tieši vājās fiksācijas krapītē dēļ, bet ne kādas sadzīves ķīmijas rezultātā, jo briljants nav bijis līmēts un sadzīves ķīmijā nepastāv tādi šķidrumi, kas spētu šķīdināt zelta ligatūru; no gredzena lietošanas ikdienā briljanti nevar sākt kustēties. Ja briljants būtu izkritis kāda mehāniska bojājuma rezultātā, tad uz gredzena būtu jābūt palikušām sitiena pēdām, bet tādas netika konstatētas. Tika konstatēts tieši briljanta vaļīgs stiprinājums.

Kā citā lietā atzinis Augstākās tiesas Administratīvo lietu departaments (*turpmāk – Augstākā tiesa*), eksperta atzinums ir jāvērtē kopsakarā ar eksperta papildu skaidrojumu (*sk., piemēram, Augstākās tiesas 2011.gada sprieduma lietā Nr.SKA-305/2011 10.punktu*).

Līdz ar to ir pamats atzīt, ka ekspertīzes atzinumā Nr.2-2-140/2010, vērtējot to kopsakarā ar eksperta papildu paskaidrojumiem, ir ietverta Noteikumos Nr.631 paredzētā informācija, tāpēc atzinums kā pierādījums lietā atbilst Noteikumu Nr.631 41.punkta prasībām. Apstāklis, ka pieteicēju neapmierina eksperta secinājumi, nevar būt par pamatu atzinumam, ka tiesa pārkāpusi procesuālo tiesību normas par pierādījumu pārbaudi un novērtēšanu (*sal. sk. Augstākās tiesas 2011.gada 23.decembra sprieduma lietā Nr.SKA-634/2011 13.punktu*).

Apgabaltiesa uzskata, ka lietā esošie pierādījumi ir pietiekami lietas izspriešanai. Tiesas ekspertīzes noteikšanai lietā nav pamata.

Apgabaltiesai nerodas šaubas par trešās personas un eksperta /pers. K/ sniegtajām ziņām. Uz to, ka konstatētais defekts ir ražošanas defekts, norāda lietā esošie pierādījumi to kopsakarā. Konkrētajā gadījumā nav neviena objektīva un ticama pierādījuma, ka bojājums gredzenam radies mehāniskas iedarbības rezultātā. Argumenti par iespējamu ķīmisko vielu iedarbību ir acīmredzami nepamatoti, ievērojot gredzena uzbūvi un konkrēto bojājumu.

Šos secinājumus pēc būtības neatspēko arī pieteicējas iesniegtajā juveliera /pers. M/, kurš gredzenam it kā veicis pirmo remontu pēc salūšanas, rakstveida paskaidrojumā norādītās ziņas. Arī šajā paskaidrojumā nav norādes par vizuāli redzamiem mehāniskiem bojājumiem, ko apgalvo pieteicēja. Gredzenu trešā persona tiesas sēdē uzrādīja arī apgabaltiesai, un arī apgabaltiesa kādus redzamus mehāniskus bojājumus uz gredzena neatklāja. Tādējādi šajā lietā nav objektīva pamata apšaubīt Noteikumu Nr.631 kārtībā veiktās ekspertīzes atzinuma secinājumus.

Ekspertīzes atzinumā izdarītie secinājumi kopsakarā ar eksperta apgabaltiesas sēdē sniegtajām ziņām arī izslēdz pieteicējas pieļāvumu, ka gredzena otrā bojājuma cēlonis varēja būt iepriekšējais remonts, nevis ražošanas defekts. Pirmais gredzena bojājums un labojums tam bija citā gredzena vietā.

Pārbaudot gredzenam pievienotos lietošanas noteikumus (*lietas 35.lapa*), apgabaltiesa neatrod noteikumu, ka to nav paredzēts valkāt ikdienā. Līdz ar to pieteicējas arguments, ka gredzena nēsāšana ikdienā dod pamatu uzskatīt, ka nav ievēroti Preces lietošanas noteikumi, nav pamatots.

[12] Apgabaltiesa nepievienojas pirmās instances tiesas secinājumiem, ka tiesā būtu apsverams jautājums par atkārtotas ekspertīzes noteikšanu patērētāja prasījumā, pēc analoģijas piemērojot Tiesu ekspertu likuma 12.panta otro daļu.

Patērētāja prasījumā Noteikumi Nr.631 ir piemērojami tikai tajos paredzētā procesa ietvaros, tas ir, iestādē (*sal. sk. Augstākās tiesas 2011.gada 16.novembra sprieduma lietā Nr.SKA-510/2011 15.punktu*).

Administratīvajā procesā tiesā ir piemērojamas APL 20.nodaļas normas par tiesas ekspertīzi.

Minētais tomēr nav ietekmējis pirmās instances secinājuma, ka lietā nav pamata noteikt ekspertīzi, pareizību.

[13] Uz pieteicējas pārstāves apgabaltiesas sēdē izteikto argumentu, ka trešajai personai no pieteicējas atmaksājamās Preces pirkuma summas jāatskaita 5% par konstatēto nolietojumu, pamatotu pretargumentu sniedza atbildētāja pārstāve. Proti, saskaņā ar Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 28.panta regulējumu pārdevējs atmaksā patērētājam par preci samaksāto naudas summu proporcionāli normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā organizētā ekspertīzē konstatētajam preces nolietojumam tad, ja preces neatbilstība līguma noteikumiem atklājas vēlāk nekā sešus mēnešus pēc preces pārdošanas (panta trešā daļa).

Tādējādi, ja preces neatbilstība līguma noteikumiem atklājas sešu mēnešu periodā pēc preces pārdošanas, kā tas ir izskatāmajā lietā, tad par preci samaksātā summa ekspertīzē konstatētajam nolietojumam nav samazināma. Šādā gadījumā preces nolietojumam attiecībā uz atmaksājamo preces iegādes summu nav ietekmes.

[14] Tādējādi pieteicējas apelācijas sūdzības argumenti nav pamatoti, Lēmums ir tiesisks, un tā atcelšanai nav pamata.

[15] Tiesas sēdē pieteicējas pārstāve izteica viedokli, ka gadījumā, ja Lēmumu tiesa atzīs par tiesisku, tad trešajai personai būtu pienākums atdot gredzenu pieteicējai.

Šis pieteicējas arguments ir pareizs.

Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 28.panta pirmā daļa paredz patērētāja, kuram pārdota vai nodota lietošanā līguma noteikumiem neatbilstoša prece, tiesības pieprasīt, lai ražotājs vai pārdevējs veic vienu no šādām darbībām:

1) attiecīgi samazina preces cenu;

2) novērš preces neatbilstību līguma noteikumiem vai atlīdzina patērētājam izdevumus par neatbilstības novēršanu;

3) apmaina preci pret tādu pašu vai ekvivalentu preci, ar kuru būtu nodrošināta atbilstība līguma noteikumiem;

4) atceļ līgumu un atmaksā patērētājam par preci samaksāto naudas summu.

Pirmo triju iespējamo patērētāja prasījumu gadījumā nenotiek līguma atcelšana, bet prece vai nu paliek patērētāja īpašumā vai arī tiek apmainīta pret tādu pašu vai ekvivalentu preci, proti, preces neatbilstība līguma noteikumiem tiek kompensēta, samazinot preces cenu vai trūkumu novēršot. Savukārt ceturtajā no gadījumiem patērētājs prasa atcelt nodibinātās saistības un atmaksāt par preci samaksāto naudu. *Līguma atcelšana nozīmē, ka vairs nepastāv tiesisks pamats patērētājam paturēt preci savā īpašumā.* Tātad šāds prasījums nozīmē, ka patērētājs nevēlas, lai pārdevējs kādā no iepriekš minētajiem veidiem novērstu preces neatbilstību līguma noteikumiem, bet vēlas, atceļot līgumu, atdot preci pārdevējam un saņemt par to samaksāto naudu.

Patērētājs ir izvēlējies vienu no Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 28.panta pirmajā daļā paredzētajiem prasījumiem. Tā kā atbilstoši minētajai tiesību normai prasījumu saistībā ar līgumiem neatbilstošas preces pārdošanu izsaka patērētājs, iestāde atbilstoši savai kompetencei dod pārdevējam saistošus norādījumus attiecībā uz patērētāja prasības izpildi. Šajā gadījumā iestādei nav tiesiska pamata dot kādus saistošu norādījumus patērētājam (*sk. Augstākās tiesas 2011.gada 23.decembra sprieduma lietā Nr.SKA-634/2011 14.punktu*).

Izskatāmajā lietā arī administratīvajai tiesai nav pamata ar spriedumu uzlikt patērētājam pienākumus, tomēr, ja spēkā stāsies pieteicējai nelabvēlīgs tiesas spriedums, patērētāja pienākums būs atgriezt Preci pārdevējam, kas izriet no pušu līgumiskajām attiecībām.

Savukārt pieteicējas pārstāves apsvērumi par to, ka gredzena atdošanas gadījumā tai vajadzēs noteikt jaunu ekspertīzi par to, vai tas pa šo laiku nav vēl vairāk nolietots, nav apsverami administratīvās lietas ietvaros. Administratīvās tiesas kompetence neietver ne ierobežot, ne veicināt personas subjektīvās tiesības iniciēt privāttiesiskus strīdus.

[16] Pieteicēja apelācijas sūdzībā norādījusi, ka tās ieskatā pirmās instances tiesa pieļāvusi procesuālus pārkāpumus, kuru rezultātā lieta izskatīta bez pieteicējas pārstāvja piedalīšanās.

Apgabaltiesa no lietas materiāliem konstatē, ka par tiesas sēdes vietu un laiku pieteicējai bija paziņots, pieteicējas pārstāve dienu pirms noteiktās tiesas sēdes ar faksa sūtījumu paziņojusi, ka pieteicēja nevar nodrošināt prombūtnes un slimības dēļ pārstāvi uz tiesas sēdi, lūgusi lietu atlikt, lūgusi laiku pierādījumu savākšanai. Tiesa konstatējusi, ka neierašanās iemesli nav pamatoti ar pierādījumiem, atzinusi tos par neattaisnojošiem, un nolēmusi skatīt lietu bez pieteicējas pārstāvja piedalīšanās.

Pirmās instances tiesas sēdes laikā spēkā bija šāds APL tiesiskais regulējums:

„268.pants. Tiesas pienākums atlikt lietas izskatīšanu

Tiesa atliek lietas izskatīšanu, ja:

1) atbildētājs nav saņēmis pieteikuma norakstu un tāpēc lūdz atlikt lietas izskatīšanu;

2) nepieciešams pieaicināt par administratīvā procesa dalībnieku personu, kuras tiesības vai tiesiskās intereses var tikt aizskartas ar tiesas spriedumu;

3) uz tiesas sēdi neierodas kāds no administratīvā procesa dalībniekiem un viņam nav paziņots par tiesas sēdes norises laiku un vietu.

269.pants. Tiesas tiesības atlikt lietas izskatīšanu

(1) Tiesa var atlikt lietas izskatīšanu, ja tā atzīst, ka:

1) nav iespējams izskatīt lietu tāpēc, ka nav ieradies kāds administratīvā procesa dalībnieks, liecinieks, eksperts vai tulks vai pastāv citi svarīgi iemesli;

2) vēl nepieciešams vākt pierādījumus.

(2) Tiesa var atlikt lietas izskatīšanu arī tad, ja procesa dalībnieki tiesu informējuši par to, ka strīda atrisināšanai gatavojas slēgt administratīvo līgumu”.

Apgabaltiesa nekonstatē APL 268.panta apstākļu pastāvēšanu.

Savukārt APL 269.panta piemērošana ir tiesas, kura izskata lietu pēc būtības, rīcības brīvība, ievērojot konkrētās lietas apstākļus. Ja lietā ir pietiekami pierādījumi, kā tas bija izskatāmajā lietā, lietas dalībnieka neierašanās uz tiesas sēdi ir atzīta par neattaisnojošu, tiesa varēja lietu izskatīt bez kāda no lietas dalībniekiem piedalīšanās tiesas sēdē.

Apgabaltiesa arī konstatē, ka citu pieteicējas pasta adresi pieteicējas pārstāve lietā norādījusi tikai 2012.gada 20.marta faksa sūtījumā, līdz tam lietā norādīta tikai pieteicējas juridiskā adrese. Līdz ar to tiesa sūtījumus un tiesas pavēstes pareizi sūtīja uz pieteicējas juridisko adresi.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307. un 309.pantu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda:

Noraidīt SIA „Passion & Fashion" pieteikumu par Patērētāju tiesību aizsardzības centra 2010.gada 12.novembra lēmuma Nr.190-pt atcelšanu.

Spriedumu viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas var pārsūdzēt Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamentā, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja (*personiskais paraksts*) L.Vīnkalna

Tiesneses (*personiskais paraksts*) Dz.Amerika

(*personiskais paraksts*) I.Meldere